

Oikeusministeriölle

Lausunto mietinnöstä 38/2017 ulosottoon liittyvien työllistymisen kannustinloukkujen purkaminen

Lausuntopyynnön diaarinumero: OM 18/41/2016

Pohdin lausunnossa pääasiassa esitetyn säännöksen soveltamisen haasteita ja esitän ratkaisuehdotuksia näihin ongelmiin sekä muita näkökulmia kannustinloukkujen purkamiseksi. Ulosoton joustojen kehittäminen kannatettava asia ja lausunnossa asiaa on pohdittu vain siltä osin kuin se on herättänyt kehittämisajatuksia.

Nykyisellään useimmiten asiakas saa usein 1-3 kuukautta palkan ilman ulosmittausta työsuhteen alussa, mikäli asiakas ei itse ilmoita ulosottomiehelle työn alkamisesta. Työttömien, joiden tulot ylittävät suojaosuuden, kohdalla ensin loppuu mahdollisen ansiosidonnaisen päivärahan tai muun ulosmitattavan etuuden mittausta ja sitten ulosottomies seuraa pankkitietoja saadakseen selville uuden tulon maksajan, jonka perusteella lähettää palkan ulosmittauksen ennakoilmoituksen ja tekee ulosmittauspäivänä palkan ulosmittauksen palkan maksajalle, joka pidättää sitten seuraavasta tilistä, johon ulosmittaus ehtii. Tällöin ulosotto ei usein käytännössä ehdi pariin ensimmäiseen tiliin riippumatta siitä, että kauanko työttömyys on kestänyt. Suunniteltu lakimuutos menettää tämän vuoksi osin vaikutustaan työpaikan vastaanottamisen kannustinloukon purkamisessa, mikäli muutosta nykyiseen 1-2 passiivisuuteen perustuvaan vapaakuukauteen, ei selvästi tule.

Palkan ulosmittaamisen lykkäyspykälä toimii nykyisellään tämän vuoksi huonosti ja sitä olisi tarpeen rakenteeltaan muuttaa. Palkan ulosmittauksen alkamista pitäisi tehostaa esimerkiksi velvoittamalla velallinen ilmoittamaan itse työllistymisestä, jotta lykkäämisellä olisi enemmän merkitystä. Sellaiset velalliset, jotka aktiivisesti tai passiivisesti pyrkivät välttelemään ulosottoa eivät olisi oikeutettua lykkäykseen. Uskoisin, että velallisen näkökulmasta tämä vaihtoehto olisi parempi verrattuna epävarmuuteen, kun odotetaan sitä, että milloin ulosottomies on selvittänyt uuden työpaikan. Kun velallinen on itse ilmoittanut työllistymisestä, niin ulosmittauspäätöksessä saisi tiedon myös lykkäyksestä ja siitä milloin palkan ulosmittaus alkaa. Kokeneen ulosottomiehen arvio oli, että noin 95 prosenttia velallisista ei ilmoita ulosottomiehelle mitään työllistymisestä. Yhteydenotot velallisilta tulevat vasta sen jälkeen, kun ulosmittauksen ennakoilmoitus tai ulosmittauspäätös on tullut tai tilistä on jo ulosmitattu.

Sellaisten työttömien velallisten kohdalla, joiden tulot ovat alle suojaosuuden, niin ulosottoon viereille tulevat asiat palautetaan toimenpiteiden jälkeen varattomuusesteellä pois. Passiiviperintään voi kuitenkin jäädä asiaa. Jos esimerkiksi alkavan 6 kuukauden tukityöpaikan aikana ei tule viereille uusia asioita, niin ulosottomiehelle ei tule mitään signaalia tutkia velallisen mahdollista työllistymistä ja velallinen saa koko työjakson palkan itselleen. Tilanne, että velallinen saa palkkaa, mutta siitä ei ulosmitata, vaikka passiiviperinnässä olisi asioita kestävä käytännössä, niin kauan kuin velalliselle tulee uusia asioita viereille tai hän saa veronpalautusta, jolloin tehdään

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 248 87101 Kajaani	Lönnrotinkatu 2 a 87100 Kajaani	029 56 28230	029 56 28247	kainuu.uo@oikeus.fi

myös rekisteritiedustelut. Työllistymisen ilmoittamisvelvollisuus olisi tällöin paikallaan.

Ehdotetun kaltainen palkan ulosmittauksen lykkäyspykälä toimii samalla tavalla kuin entinen. On todennäköistä, että ulosottokäytännössä lykkäystä tullaan jatkossakin pyytämään vasta sitten, kun tulo on ulosmitattu, jos mahdollista lykkäysaikaa on jäljellä. Tähän on rakennettu sisälle kannustin passiivisuuteen työllistymisen ilmoittamisessa ulosottomiehelle. Jos ulosottomies ei löydä uutta työpaikkaa, niin passiivisuudella saatu lykkäys voi olla pidempi kuin se, jonka ulosottomies myöntäisi kyseisessä tapauksessa, jos velallinen olisi itse ennen työsuhteen alkua ilmoittanut työllistymisestä ulosottomiehelle ja pyytänyt ulosmittauksen aloittamisen lykkäämistä.

Tämä lykkäyskäytäntö, joka perustuu asiakkaan passiivisuuteen, pitäisi "laillistaa", jotta asiakkaat ilmoittaisivat työpaikanvaihdoksista ulosottomiehelle. Tämän vuoksi lykkäyksen antaminen pitäisi sitoa enemmän siihen, että lykkäystä voitaisiin antaa vain, jos velallinen itse ilmoittaa töiden alkamisesta, ennen kuin ulosottomies on selvittänyt velallisen työpaikan. Eli kaikki velalliset tuloista tai työttömyyden kestosta riippumatta saisivat vähintään kuukauden lykkäyksen, jos itse ilmoittaisivat työpaikan ulosottomiehelle. Työllistymisestä ilmoittamiseen olisi sidottu velallisen kannalta myös porkkana pelkän ulosmittaustoimenpiteen lisäksi. Pidempi lykkäys pitäisi sitoa seikkoihin, jotka sisältävät mahdollisimman vähän harkinnanvaraisuuksia ja edellyttävät mahdollisimman vähän ulosottoon toimitettavia selvityksiä perusteista ja joita velallisen ei tarvitsisi erikseen hankkia. Esimerkiksi pelkkä työsopimus, josta selviää työsuhteen pituus. Tai ensin annettaisiin ilmoituksen tekijälle yksi tai kaksi kuukautta lykkäystä pelkän työllistymisestä ilmoittamisen perusteella. Tämän jälkeen olisi mahdollista hakea lisää lykkäystä, jos mahdollisimman yksiselitteinen myöntökriteeri täyttyisi. Yksinkertainen malli voisi myös olla, että työpaikanvaihtajille annettaisiin lykkäystä pelkän ilmoituksen perusteella yksi kuukausi ja työllistyville, työttömyyden kestosta tai tuloista riippumatta, kaavamaisesti muutama kuukausi enemmän tai työsuhteen pituuden perusteella, jos velkojien maksunsaanti ei vaarannu. Harkinnanvaraisuuksien vähentäminen yhdenmukaistaa ulosottoa sekä helpottaa ja nopeuttaa soveltamista. Harkinnanvaraiset lykkäyssäännökset aiheuttavat väistämättä vaihtelevaa soveltamiskäytäntöä. Ulosmittauksen lykkääminen on toteutettavissa myös sellaisin kriteerein, jotka eivät saa sisältää vasta soveltamiskäytännön myötä.

Lykkäys mahdollisuus voi myös tulo- ja ulosmittaustapauksessa käytännössä lyhentää velan perintäaikaa, jos esimerkiksi velallinen työllistyy puoli vuotta ennen velan vanhentumista. Tämä osuus jää pysyvästi velkojalta saamatta. Pitäisikö lykkäyksestä kieltäytymisperusteena tällaisessa tapauksessa olla yksistään hakijan maksunsaantioikeuden vaarantuminen tai esimerkiksi myöntää lykkäystä korkeintaan puoleen jäljellä olevasta perimisajasta ?

Ehdotettu 51 a §:n 2 momentti lisää harkinnanvaraisuuksia, joita pitäisi mielestäni vähentää. Harkinnanvaraisuudet aiheuttavat aina työtä, vaihtelevaa soveltamiskäytäntöä, koulutustarvetta ja vaativat soveltamisohjeita. Lainsäätäjän näkökulmasta erittäin harkinnanvaraiset säännökset ovat hyviä, kun kaikenlaiset olosuhteet voidaan ottaa huomioon oikealla tavalla, mutta ne ovat lainkäyttäjälle vaativia ja aiheuttavat monenlaista soveltamiskäytäntöä. Huomioitavaa lisäksi on, että ehdotetun 51 a §:n 2 momentin sanamuoto antaa mahdollisuuden ottaa huomioon vain velkojan maksunsaantioikeuden vaarantumisen, kun taas yksityiskohtaisissa perusteluissa pitäisi ottaa huomioon myös velallisen olosuhteita. Tässä on ristiriita, kun lakiteksti ei anna mahdollisuutta tulevan hallituksen esityksen mukaisien perusteiden huomioonottoa harkinnassa. Miel-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 248 87101 Kajaani	Lönnrotinkatu 2 a 87100 Kajaani	029 56 28230	029 56 28247	kainuu.uo@oikeus.fi

täni lainsanamuodon mukainen tulkinta olisi parempi. Tätä voisi arvioida pelkästään velkojan näkökulmasta eli esimerkiksi miten pitkä työsuhde on ja onko velka vanhentumassa milloin. Neljä kuukautta tulisi yli kahdeksan kuukauden työsuhteisiin, jos mikään velka ei vanhenisi tuona aikana. Tämän lykkäyksen saamiseen voisi riittää, että on ollut välissä työttömänä työttömyyden kestoista riippumatta. Ulosottovelallisella ei ole yleensä säästöjä ja viimeisen tilin ylimääräiset eurot on todennäköisesti käytetty jo heti työttömyyden alussa. Lähtökohtaisesti suurin osa ulosoton asiakkaista on maksuvaikeuksissa ja lykkäyksen tarpeessa riippumatta siitä, että ovatko tulorajausmittauksen piirissä vai ei tai kauanko he ovat olleet työttömänä. Tulojen perusteella ei voi kaavamaisesti arvioida, että kaikki tulorajausmittauksen piirissä ovat enemmän lykkäyksen tarpeessa kuin hieman parempi tuloiset, vaan tarve lähtee jokaisen henkilökohtaisista olosuhteista. Tämän vuoksi muuttaisin lykkäyksen kriteereitä summaarisempaan suuntaan, koska jokaisen henkilökohtaisten olosuhteiden arvioiminen ulosottomiehen toimesta yhdenmukaisesti on haastavaa.

Kun ensimmäinen tili jää useimmiten nykyisellään kuitenkin ulosmittaamatta, niin tämä saattaisi jopa tehostaa perintää. Tieto palkan ulosmittauksen lykkäämisestä pitäisi mennä palkan maksajalle maksukiellon mukana. Tämä on mahdollista käytännössä vain, jos velallinen on itse ilmoittanut työllistymisestään ja samalla hakenut ulosmittaamisen lykkäämistä. Mikäli alussa ulosottoa lykätään, niin vältetään myös turhaa työtä palkan maksajan puolelta, kun pidätystä ei tarvitse laskea ja maksaa erikseen ulosottoon, josta se mahdollisesti palautetaan velalliselle takaisin.

Tulorajausmittauksen piiriin palkan ulosmittauksen kytkeminen aiheuttaa myös soveltamisen ongelmia. Viranpuolesta myönnettävien vapaakuukausien edellytyksenä olevan tulorajausmittauksen piirissä olemisen ulosottomies selvittää ulosottoon maksettujen ulosottopidätysten perusteella. Ulosottomies ei tiedä varmuudella etukäteen ennen kuin ulosottoon on maksettu ulosottopidätys vähintään yhdeltä täydeltä maksukaudelta, että onko velallinen tulorajausmittauksen piirissä vai ei. Mikäli ensimmäinen maksukausi on vajaa, niin voi näyttää ulosottoon maksetun kertymän perusteella, että velallinen olisi tulorajausmittauksen piirissä, vaikka näin ei olisi. Tämä tarkoittaisi myös sitä, että ensimmäisen pidätyksen jälkeen ulosottoon maksettu pidätys tulisi palauttaa takaisin velalliselle, jos hän olisi tulorajausmittauksen piirissä ja tehdä päätös montako kuukautta lisää lykkäystä myönnetään. Jos velallinen ei olisi tulorajausmittauksen piirissä, niin pitäisi tehdä päätös, että lykätäänkö ja kuinka monta kuukautta. Näitä varten velallisen tulisi toimittaa selvitykset ulosottomiehelle. Usein pitäisi pyytää vielä lisäselvityksiä asian ratkaisemiseksi. Yhden lykkäyspäätöksen tekeminen voi viedä huomattavasti aikaa, jos asiakasta pitää haastatella tai käydä sähköpostikirjeenvaihtoa, että saadaan tarvittavat selvitykset ennen kuin voidaan soveltaa säännöksiä tapaukseen, tehdä päätös harkinta ja kirjoittaa päätös asiassa. Joka tapauksessa ensimmäisten tilien kiertäminen ulosoton kautta lykkää rahan olemista velallisen käytössä ja aiheuttaa tarpeetonta maksujen käsittelyä ulosotossa.

Nykyinen ulosottopidätyksen lykkääminen työttömyyden perusteella lienee jäänyt ulosotossa vähäiseksi sen takia, että lykkäämistä pyydetään vasta, kun tulo on ulosmitattu ja ensimmäinen kertymä on tullut ulosottoon. Lykkäystä ei myönnetä, koska tilitiedoista käy ilmi, että velallinen on jo saanut palkkaa ilman, että palkkaa on ulosmitattu. Lykkäystä on jo saatu riittävästi.

Ulosottokaaren säännöksiä uudistettaessa tulisi pyrkiä siihen, että uudet prosessit vähentäisivät työtä ulosotossa, koska tällainen järjestelmä tulee todennäköisesti hieman lisäämään ulosoton

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 248 87101 Kajaani	Lönnrotinkatu 2 a 87100 Kajaani	029 56 28230	029 56 28247	kainuu.uo@oikeus.fi

KAINUUN ULOSOTTOVIRASTO
PL 248
87101 KAJAANI

työtä, jota ulosoton rakenneuudistushankkeella toisaalla pyritään vähentämään. On olemassa mahdollisuuksia kannustinloukkujen purkamiseen myös siten, että ulosoton työmäärä jopa vähenisi, jos velalliset itse ilmoittaisivat uuden työpaikan ja ulosmittauspäätöksen yhteydessä ratkaistaisiin lykkääminen mahdollisimman ei-harkinnanvaraisin perustein, joista ei tarvitsisi toimittaa lisäselvityksiä tai velallinen osaisi toimittaa selvitykset itse ilman täydennyskehotuksia. Työsuhteen luonne selviäisi esimerkiksi suoraan työsopimuksesta.

Velalliset, joilla on perinnässä elatusapu, niin ulosmittauspäätöksessä voitaisiin lykkäyksen sijaan rajoittaa ulosmittauksen määrä elatusavun määrään vastaavaksi ajaksi, johon velallinen olisi oikeutettu, mikäli myös elatusapua ei olisi perinnässä.

Muita mahdollisuuksia kannustinloukkujen purkamiseen

Vapaakuukausia ja ulosmittauksen rajoittamista koskevien säännöksiä uudistamisella olisi mahdollista purkaa myös työllistymisen kannustinloukkuja. Työn vastaanottamisen mielekkyyttä lisääisi, kun velallinen tietäisi varmuudella, että mihin huojennuksiin olisi oikeutettu. Nämä huojennukset ovat osin päällekkäisiä toistensa ja osin erittäin arvostuksen- ja harkinnanvaraisia ja huojennuksia saavat eniten asiakkaat, jotka niitä aktiivisesti jaksavat hakea. Asiakkaat jotka eivät jaksaa hakea harkinnanvaraisia huojennuksia tai osaa tuoda perusteita esille, eivät myöskään niitä saa. Uudistamisella voisi yhtenäistää samalla myös soveltamiskäytäntöä ja vähentää niiden vaatimaa työpanosta.

Vapaakuukausien ja ulosmittauksen rajoittamisen keskinäisestä suhteesta pitäisi säädellä selvästi. Harkinnanvaraisuus pitäisi vähentää minimiin ja huojennussäännösten kuvaaman arvostuksenvaraisen tavoitetilan arviointi on lainkäyttäjälle haastavaa. Huojennukset olisivat toteutavissa myös vähemmän arvostuksen- ja harkinnanvaraisin säännöksiin. Tämä helpottaisi myös näiden soveltamista ja kohtelisi asiakkaita mahdollisimman yhdenvertaisesti. Pykälät asettavat lainsoveltajan haastavaan tilanteeseen, kun soveltajan pitää toimistosta käsin arvioida esimerkiksi, että milloin asiakas on uusien silmälasien tai talvirenkaiden tarpeessa vai olisiko vuoden vanhat lasit vielä ihan hyvät tai viisi kuusi millillä riittävä kulutuspinna yhdelle talvelle tai milloin pienempiä perusteita on kasaantunut, niin paljon, että huojennuksen voisi myöntää. Myöskään laskutoimitusten perusteet, joilla yksittäinen ulosottomies laskee, että onko velallisen maksukyky olennaisesti heikentynyt ole yksiselitteinen. Ulosottomies laskee erilaisia kuitteja ja menoja yhteen, poistaa niistä sellaiset, jotka pitäisi kattaa suojaosuudesta ja sitten peilaa summaa velallisen tuloihin ja arvioi, että monenko euron edestä velallisen maksukyky on olennaisesti heikentynyt ja monenko euron edestä vain heikentynyt ja minkälaisen huojennuksen tai vapaakuukauden ulosottomies myöntää tai on myöntämättä. Lisäksi milloin otetaan huomioon millaisia aiempia huojennuksia on myönnetty. Tällaisten päätösten tekeminen on myös työlästä. Lähtökohtaisesti ulosoton asiakas tietää varmasti itse parhaiten oman tarpeensa ja pääosin kaikilla ulosoton asiakkailla on maksuvaikkeuksia, heillä on itselle tarpeellisia hankintoja tekemättä rahan puutteen vuoksi ja he ovat huojennusten tarpeessa.

Hyvätuloinen henkilö voi itse henkilökohtaisesti kokea ulosoton vaikutuksen jopa kovempaan kuin tuloajautusmittauksen piirissä oleva. Usein ihmiset mitoittavat menonsa ovat tulojen suhteessa ja ulosottoon ajautuneiden henkilöiden menot ovat jo ylittäneet tulot. Jos esimerkiksi hy-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 248 87101 Kajaani	Lönnrotinkatu 2 a 87100 Kajaani	029 56 28230	029 56 28247	kainuu.uo@oikeus.fi

vätuloinen henkilö, jonka 3000 euron nettotuloista jää ulosottopidätyksen jälkeen noin 1855 euroa tai keskituloisen henkilön 2000 euron nettotuloista jää ulosottopidätyksen jälkeen noin 1333 euroa verrattuna tulosrajaulosmittauksen piirissä olevaan henkilöön, jolta esimerkiksi 800 euron nettotuloista pidätetään 85 euroa, mutta hän saa lisäksi mahdollisesti asumistukea ja/tai toimeentulotukea, joita ei oteta ulosotossa huomioon. Samoin uusien asiakkaiden kohdalla voisi kannustaa velallista itse ilmoittamaan työpaikkansa ulosottomiehelle ennen palkan ulosmittausta, jos tällä voisi saada huojennusta ulosmittauksen alkuvaiheessa velallisen tarvitsemalla tavalla. Tämä auttaisi uutta velallista sopeuttamaan tulojaan uudelle tasolle ja jopa saattaisi tehostaa myös ulosottoa.

Esimerkiksi järjestelmää voisi yksinkertaistaa siten, että vapaakuukaudet olisivat ensisijainen huojennus ja rajoittamiseen liittyisi kaikki harkinnanvaraiset perusteet, mikäli vapaakuukausia ei olisi tapauksessa mahdollista myöntää. Jokaisella asiakkaalla voisi olla lähtökohtaisesti oikeus esimerkiksi 1-3 vapaakuukauteen kalenterivuodessa ja he saisivat ne kuukaudet pyytämäänsä ajankohtana. Asiakas harkitsisi itse, että onko vapaakuukausien tarpeessa vai ei. Tämä varmasti lisäisi muiden kuin tulosrajaulosmittauksen piirissä olevien velallisten vapaakuukausia, mutta varmaan osa tulosrajaulosmittauksen piirissä olevista jättäisi myös vapaakuukaudet hake-matta. Usein kuultu soveltamisohje ulosmittauksen huojentamiseen on ollut, että huojennuksia pitäisi antaa matalin kriteerein, jos niitä pyydetään. Tällainen huojentamiskäytäntö palvelisi tätä tavoitetta nykyisiä pykäläiä paremmin.

Työpaikan vastaanottamiseen voisi kannustaa siten, että jos asiakas ilmoittaa itse työpaikan vastaanottamisesta ennen töiden aloittamista ulosottomiehelle, niin vuosittain myönnettävät vapaakuukaudet saisi käyttöön vaikka heti. Tällä tavoin voisi asiakas itse lykätä myös ulosoton alkamista, mutta voisi pitää vapaakuukaudet myös myöhemmin ensimmäisen vuoden aikana. Tietojärjestelmien kehittyessä asiakas voisi hoitaa omat vapaakuukausien merkitsemisen itse. Pelkkä tietoisuus siitä, että on oikeutettu tiettyihin huojennuksiin, kun vain itse haluaa, pienentäisi myös kannustinloukkua ottaa työtä vastaan. Mikäli asiakas ei olisi oikeutettu vapaakuukausiin esimerkiksi kun perinnässä on elatusapu tai vuosittaiset vapaakuukaudet on jo käytetty, niin kyse olisi harkinnanvaraisesta huojentamisesta, jonka päättäisi ulosottomies. Tämä voisi olla rajoittamista tai vapaakuukausia. Elatusapujen osalta voisi myöntää vuosittaiset vapaakuukaudet siten, että ulosmittauksen määrää rajoitetaan elatusavun määrään.

Työllistymisen kannustinloukkuja aiheuttaa myös se, että työllistymisen myötä voi menettää ulosmittauskelvottomia tukia ja vastaavasti palkasta osa tulee ulosottoon, mikä pienentää työllistymisen nettovaikutusta velallisen toimeentuloon. Työn vastaanottamisen kannattavuutta alentaa, kun palkkatuloa ulosmitataan ja palkkatulon vuoksi velallisen menettää muita tukia, joita ei otettaisi ulosotossa huomioon. Kannustinloukkujen purkamisessa tulisi arvioida sitä, että kuinka sellaisten ulosmittauskelvottomien tulojen, jotka pienenevät, kun velallisen toistuvaistulo nousee, kannustinloukku puretaan. Esimerkiksi kun asumistuki tai toimeentulotuki pienenee palkkatulon noustessa. Ajatus on sinänsä hyvä, että velallisen asumistukea ei oteta ulosotossa huomioon ja velallinen sen saa itselleen kyseistä tarkoitusta varten. Tämä kuitenkin myös muodostaa ulosotossa kannustinloukkuja, että velallisen kaikkia tuloja ei oteta huomioon toistuvais-tulon ulosmittauksen tulopohjassa. Jos ulosottopidätyksen määrän perusteena pitäisi olla mahdollisimman oikea rahamäärä, jonka velallinen saa kuukaudessa käyttöönsä, kannustinloukkuja ei olisi työn vastaanottamiseen. Suojaosuudet pitäisi myös sitten mitouttaa tämän mukaan. Ve-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 248 87101 Kajaani	Lönnrotinkatu 2 a 87100 Kajaani	029 56 28230	029 56 28247	kainuu.uo@oikeus.fi

KAINUUN ULOSOTTOVIRASTO
PL 248
87101 KAJAANI

lallisten kohtelu olisi yhdenmukaista, kun saman tulopohjan velallisten ulosottopidätys olisi maksukyvyyn mukaan samansuuruinen. Esimerkiksi jos velallisten kohtelu on erilaista samalla tulopohjalla, joista vuokra ja muut kulut pitää maksaa, jos 1200 euron nettotulo muodostuu ulosmittavasta toistuvaistulosta tai toistuvaistulon ja asumistuen yhdistelmästä. Mikäli periaatteellisesti ei ole mahdollista lisätä näitä ulosmittauskelvottomia tuloja ei voida tulopohjaan, niin näiden tulojen myöntämisessä pitäisi ottaa ulosottopidätys huomioon, jotta kannustinloukkua ei syntyisi. Työllistymisen ja ulosoton yhteisvaikutuksen aiheuttamasta kannustinloukossa on kyse nimenomaan tästä. Tämä lisäisi myös velkojien yhdenmukaista asemaa, kun kertymiin ei vaikuttaisi, niin sattumanvarainen seikka, että mistä velallisen tulot muodostuvat, vaan kertymät muodostuisivat enemmän velallisen maksukyvyyn mukaan.

Sinänsä tutkittua tietoa ei ole, että onko ulosottopidätys sellainen kannustinloukku, että suuremmassa mittakaavassa jätettäisiin todella työtä sen vuoksi vastaanottamatta. Pitääkö tämä todella paikkaansa? Lisäksi työstä kieltäytymisestä tulee työttömälle negatiivisia seuraamuksia, jotka vaikuttavat muiden tukien saantiin. Oma käsitykseni, että kyllä sellaiset velalliset, jotka aidosti haluavat tehdä töitä ja päästä takaisin työelämään ja saada elämään rytmiä, myös ottavat työn vastaan, vaikka nettovaikutus tuloihin supistuisi ulosoton vuoksi. Suuri osa ulosottovelallisista kuuluu tähän ryhmään. Sellaisiin velallisiin, jotka haluavat vältellä ulosottoa, uudistuksen vaikutus jäänee pieneksi, että he tämän vuoksi ottaisivat sellaisen työn vastaan, josta ulosotto pääsisi ulosmittaamaan osan tuloista.

Johtava kihlakunnanvouti

Panu Kovalainen

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 248 87101 Kajaani	Lönnrotinkatu 2 a 87100 Kajaani	029 56 28230	029 56 28247	kainuu.uo@oikeus.fi